

Data publikacji: 16-03-2012

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII KADENCJA**

Warszawa, dnia 15 marca 2012 r.

Druk nr 76

**KOMISJA
PRAW CZŁOWIEKA,
PRAWORZĄDNOŚCI I PETYCJI**

**Pan
Bogdan BORUSEWICZ
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 90d ust. 1 pkt 1 Regulaminu Senatu Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji wnosi o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Do reprezentowania Komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniony jest senator Michał Seweryński.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Przewodniczący Komisji
Praw Człowieka, Praworządności i Petycji
(-) Michał Seweryński

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Art. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 123 dodaje się art. 123a w brzmieniu:

„Art. 123a. W decyzji organu rentowego w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości zawiera się w pouczeniu informację o prawie do złożenia przez emeryta lub rencistę w każdym czasie wniosku, o którym mowa w art. 109.”;

2) po art. 129 dodaje się art. 129a w brzmieniu:

„Art. 129a. W przypadku emerytury lub renty obliczonej na nowo, w wyniku wniosku o ponowne ustalenie jej wysokości zgodnie z art. 111, świadczenie obliczone na nowo wypłaca się za okres od dnia powstania prawa do tego świadczenia.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118.

Uzasadnienie

Projekt inicjatywy ustawodawczej w sprawie zmiany ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, stanowi realizację postulatu zawartego w petycji P-04/2011 wniesionej do Marszałka Senatu.

Wnoszący petycję krytycznie odnosi się do obowiązujących w chwili obecnej regulacji w zakresie ubezpieczeń społecznych, które nie nakładają na Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zwany dalej "ZUS", obowiązku powiadamiania świadczeniobiorców, będących w przeważającej części ludźmi starszymi, o zmianach przepisów prawa, które dają im możliwość otrzymywania wyższych świadczeń.

W opinii wnoszącego petycję oczywistym jest, że aby osoba zainteresowana miała powód do złożenia wniosku do ZUS musi wiedzieć, iż określone przepisy dają jej taką możliwość. Państwo naraża zaś obywateli na straty nie informując o należnych im uprawnieniach.

Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji negatywnie ocenia obowiązujące w chwili obecnej przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, które nie zobowiązują ZUS do informowania każdego świadczeniobiorcy o zmianach w prawie, które mogą wpłynąć na jego sytuację prawną, w szczególności na wysokość otrzymywanego świadczenia.

Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji uznała za celowe wystąpienie z wnioskiem o podjęcie inicjatywy ustawodawczej przedmiotowej sprawie.

Proponowana regulacja wprowadza obowiązek zamieszczenia w treści pouczenia do decyzji organu rentowego dotyczącej ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości, informacji o prawie do złożenia przez emeryta lub rencistę wniosku o przeliczenie wysokości przysługującego mu świadczenia.

W opinii Komisji zamieszczenie przez organ rentowy takiej informacji w decyzji, skutkować będzie co najmniej podjęciem przez świadczeniobiorców działań mających na celu zasięgnięcie informacji i uzyskanie opinii odpowiednich organów rentowych, co do możliwości zwiększenia przysługującego im świadczenia w wyniku ponownego ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty.

Biorąc zaś po uwagę wynikające z ustawy i innych aktów obowiązki organów rentowych w zakresie udzielania informacji i wyjaśnień w problematyce ustalania świadczeń, w opinii Komisji zamieszczenie nowego rodzaju informacji w pouczeniu do decyzji w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości, w sposób istotny wpłynie na zwiększenie ilości osób, które w efekcie uzyskania stosownych wyjaśnień od organu rentowego, skorzystają z przysługującego im prawa do złożenia wniosku o przeliczenie emerytury lub renty.

Komisja mając na względzie fakt, iż wielu emerytów i rencistów z powodu braku odpowiedniej informacji, często z opóźnieniem korzysta z możliwości przeliczenia świadczenia, przyznanych przepisami ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uznała ponadto za zasadne wprowadzenie regulacji, zgodnie z którą w przypadku emerytury lub renty obliczonej na nowo w wyniku ponownego ustalenia podstawy jej wymiaru zgodnie z art. 111 ustawy, świadczenie przeliczone na podstawie tego przepisu, powinno zostać wypłacone za okres od dnia powstania do niego prawa.

W opinii Komisji nadal duża grupa świadczeniobiorców mogła nie złożyć odpowiednich wniosków, z powodu braku informacji o przysługującym im prawie do ponownego obliczenia wysokości świadczenia.

W chwili obecnej na podstawie art. 129 ustawy świadczenie wypłaca się poczynając od dnia powstania do niego prawa, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Natomiast zgodnie z art. 133 ust. 1 w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż:

- od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu,
- za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, w którym został zgłoszony wniosek, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu.

Projektowana ustawa wpłynie pozytywnie na społeczny odbiór przepisów dotyczących ubezpieczeń społecznych, respektując potrzeby emerytów i rencistów, w szczególności ludzi starszych, jako grupy osób o ograniczonej zdolności adaptacyjnej do zmieniającej się sytuacji.

Proponowane w projekcie rozwiązanie powoduje skutki finansowe dla budżetu państwa. Ich oszacowanie wymaga znajomości liczby emerytów i rencistów uprawnionych do ponownego ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty na podstawie art. 111 ustawy

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w tym liczby osób, które do chwili obecnej nie złożyły odpowiednich wniosków.

Projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.